

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Margarita Evangelica

Essche, Nicolas van

Coloniae, 1545

qualiter hic liber sit intelligendus. 72. & 73

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49323](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49323)

MARGARITAE EVANG.

Quomodo hunc librum simpliciter intelligere & exercere debeamus.

Cap. LXXII.

PRætacta materia & exercitia in quibus sæpius iterantur, eo nimirum vt clarius intelligi valeant, non aut quod ea tam multipliciter exercere debeamus, quæ magis simpliciter exercitanda sunt. Verûtamen nemo ad simplicem hanc exercitationem peruenire poterit, nisi prius cum intellectu, cognitione ac amore oëm mūdialium rerū multipliciter interruptit ac penetrauerit, vt sic bonorum spiritualium utili multiplicitate sensus suos occupare valeat: & cum anima amorosa per circulum circuiuerit, vt videlicet sciat & cognoscat præcepta & consilia Dei, statuta superiorum suorum, exercitationes exteriores in ieiunando, vigilando & orando, & quicquid ipsum scire oportet, quæ supersanctissima Trinitas in veteri simul ac nouo testamento patrauit. Quorum omnium cognitionem postquam adeptus est, & in his se exercitauerit, & necdum essentialem quietam vnitatemque inuenerit, tunc in ipsum punctum, id est, simplicissimum illud bonum, quod Deus ipse est, cum simplici interna exercitatione se projiciat, deinceps in oëm multipliciter simplici & quietus in omni occupatione futurus. ¶ Dicitur est præterea sæpius in præfatis exercitijs, quod proprijs operibus ac exercitijs nequaquam inniti, sed Deum in nobis & per nos operari permittere debeamus. Quod profecto non sic intelligendum est, quasi ab omni opere ociosi esse debeamus.

LIBER III.

beamus, aut etiam negligere ea quæ ex regula si-
ue statu nostro facere tenemur, aut quasi nullis
internis exercitijs intenti esse, sed magis expecta-
re, vt Deus ipse per nos ea operetur, nosque ocl-
osi consistere, & Deo nequaquam cooperari de-
beamus. Hoc sane Deum tētare foret, magnaq;
prorsus infidelitas esset, & per hoc in magnam
pigr̄itiam ac cæcitatem perueniremus. Vult nan-
que Deus omnipotens, vt gratiæ ipsius coopera-
tores simus, nosq; cum ipso operemur, et ipse no-
biscū. Qui enim creauit nos sine nobis, nō salua-
bit nos sine nobis. Omnia potest Deus, sed eius
qui propria volūtate ducit, potens nō est. In quē
enim ignis inferni desæuiet, nisi in voluntatē pro-
p̄iam? Quisquis ergo seipsum iuuare, Deoq; co-
operari recusat, illi nec Deus opem ferre, nec o-
mnīū sanctorū orationes auxiliari poterunt. Iugit-
ter itaq; intra nosip̄os cum continua quadam se-
dulitate ac diligentia Deum adorare, eiq; nosi-
p̄os totaliter resignare debemus, ad operādum
nobiscum quicquid ei placuerit. Sic etenim no-
stri potens efficitur ad operandum nobiscum di-
uinum opus suum, dum videlicet totum qd pos-
sumus, etiam nos apponere curamus. Porro, quā-
do diuinam inactionem nō sentimus, cum gratia
ipsius, boni aliqd semper agere debemus, quod
ei acceptius esse nouerimus, ne quod Deus auer-
tat, ocio detestabili marcescamus. Ocium nanq;
omnis peccati & omnium tentationum occasio
est. Nunq̄ igitur sic ocio torpere debemus, qn̄
semper omnipotentem Deum ac dominum no-
strum cum ardenti amore flammigerisq; deside-
rijs in memoria ac sensibus nostris, opusque in
manibus, quando ita oportet & necessitas requi-
rit,

LL rit,

MARGARITAE EVANG.

rit, habeamus: sicque ab ociositatis crudelissimo
 hoste tuti esse valebimus. Nemo siquidem absque
 bono opere Deo placere vel sanctus effici poterit:
 nemo sine præceptorum Dei observatione,
 consiliorum executione, & diuina in amore ac
 desiderio vnione, liber esse valebit. Nec quisquam
 Deo vacuus esse, nec opere Dei vacare
 potest. Siquidem nec superni spiritus vnquam
 a Deo laudibus ac gratiarum actione vacant.
 Quanto magis ergo nos miseri vermiculi bonis
 actibus studiose semper intendere debemus,
 qui in hoc certaminis campo positi sumus, quem
 nemo feliciter exire poterit, nisi qui legitime certauerit.
 Viriliter ergo certare, & per rigorosam
 austeritatem, carnisque mortificationem omnem
 voluptatem pessundare ac conculcare, per sobrietatem
 omnem superfluitatem, & per humilitatem omnem
 superbiam vincere, & in omnibus pure Dei gloriam
 quærere ac intendere nos oportet. Enimvero si sic
 certauerimus, corda nostra Dei virtute corroborabuntur,
 & ipse nos interim expectans, quandoque sua gloria
 coronabit. ¶ Quantum igitur possumus, in bonis actibus
 cum magna alacritate multaque diligentia iugiter
 intenti esse conemur, quatenus a Deo agi mereamur,
 & nequaquam in vinea domini Sabaoth ociosi
 inueniamur. Ipse nanque Dei filius haudquaquam
 ociosus aliquando fuit, sed semper quærens gloriam
 cœlestis patris sui, eiusdem opera faciebat. Siquidem
 mens eius diuina essentia semper vnita existens,
 permanebat in continua sanctaque fruitione, plenaque
 gaudio manens, simpliciter, clara ac supersplendente
 diuinitate quiescebat. Anima eius conti-

nue

LIBER III.

nue deitati subdita erat, & erecta cum arden-
 tissimo amore ac desiderio in laudando ac gra-
 tias referendo. Corpus denique suum in orando,
 ieiunando, vigilando, prædicando, docendo,
 consolando, laborando, obsequendo & cuilibet
 opem ferendo ac obtemperando iugiter exerce-
 bat, ille videlicet, qui & filius erat altissimi, &
 omnis autor creaturæ. Si itaque tantum ipse pro
 nostra salute laborem ac diligentiam impende-
 re voluit, quanto magis nos modici vermiculi
 Deo perpetuo adhærere, & cum interno animo
 spirituque subleuato in fructuosa fruitione ac
 simplici quiete orare, & animas nostras diuinæ
 maiestati inclinare, continueque erecti esse cum
 amore ac desiderio in laudando gratesque refe-
 rendo, & corpus per orationes, vigilias, ieiunia
 ac labores, quantum libertas spiritus requirit, ex-
 ercere, & omnibus in anima & corpore obsequi-
 osos nos exhibere, atque sub Deo omnique crea-
 tura nos inclinare, ac iugiter pauperes esse spi-
 ritu debemus. Nimirum qui nihil ex nobisipsis
 habemus aut possumus, & nihilo minus om-
 nia in eo, qui nos confortat, præualemus. Bo-
 na enim quæ Deo nobis cooperante agimus, no-
 stra nequaquam sunt, sacro Euangelio attestan-
 te, in quo ipse dominus ait: Pater in me manēs,
 ipse facit opera. Et: Sine me nihil potestis facere.
 Omne itaque bonū Deo omnipotenti ascribē-
 dum est, qui simul nobiscū illud, nō tamen sine
 nostra cooperatione agit & operatur. Tota igitur
 viuacitate memoriæ, intellectus subtilitate,
 voluntatis promptitudine, tota diligentia ac
 sedulitate omnium virium animæ & corporis
 LL ij nostri

MARGARITAE EVANG.

nostri Deo nos applicare eiusque cooperatores ei
 se debemus, ut sic idonei efficiamur, cum quibus
 ipse operetur. Nihil enim suo ipsius opere Deo ac-
 ceptius est, nec quicquam ille nisi suum opus, quod
 per hominem operari dignatus est, remunerabit.
 Etenim sanctus propheta ait: Omnia opera no-
 stra operatus es nobis. ¶ Denique ob hoc ut eo
 peruenire possimus, omnes religiosi ordines insti-
 tuti sunt: & in hunc finem omnia dona gratiarum
 que charismata conferuntur, quatenus homo vi-
 uum Dei sui instrumentum existat, sibi ipsi anni-
 hiletur, naturae propriae moriatur, & solus in
 ipso uiuat omnipotens Deus. Etenim ex asperita-
 te & mortificatione naturae, vita & dulcedo spi-
 ritus oritur: atque ex freno & coertione regulae ac
 disciplinae, amorosa spiritus libertas procedit.
 Ideoque iam non ut serui sub lege, sed tanquam
 liberi sub gratia constituti esse conemur. Vbi e-
 nim spiritus domini, ibi tanta est in anima liber-
 tas, ut praecipua superiorum suorum ordinisque
 statuta non solum non violat, sed etiam per vir-
 tutem spiritus transcendat, & impleat omnem
 legem & omne mandatum ex vero amore, quod
 alius facit ex timore vel coactione. Hoc namque
 vere est opus diuini spiritus, quod videlicet in-
 cessanter docet spiritum nostrum, quomodo ui-
 nus esse cum Deo spiritus, eique iugiter cum a-
 morosa quadam libertate abintus adherere, ex-
 terius autem crucifixam domini nostri Iesu Chri-
 sti imaginem sequi debeat & imitari: per quod
 nimirum omnes religiosae constitutiones confir-
 mantur, & in suo vigore persistunt. ¶ Sed quia
 prohi dolor usque adeo nunc interiorum nostro-
 rum obliuiscimur, atque ad externa foris con-
 moda

LIBER III.

moda anhelamus, exterioresque modos & consuetudines utcumque obseruasse contenti sumus; ac exteriori sanctitati nimis innitimur, ideo fit, ut tantum omnis fere religio deficiat atque tepescat. Quamobrem iuxta consilium domini saluatoris, quaeramus primum regnum Dei & iustitiam eius, & omnia nobis adiicietur. Projiciamus in Deum omnem cogitatum nostrum, & tunc intus illuminabimur perlustrabimurque, a diuina veritate amplexabimur & Dei virtute protegemur, ita ut nemo deinceps profectum nostrum impedire possit. Sic namque in vnitatis spiritus & vinculo pacis ac dilectionis religiosi congregati esse deberent: & tunc vita religiosa merito paradysus appellari posset. Deus enim in medio eorum consistit, & ipsi sunt tanquam fortis & armatus exercitus aduersus omnem potestatem inimici, intercessores pro mundo vniuerso effecti: qui nimirum oratione communi caelos penetrant. ¶ Et sane quilibet religiosus merito esse deberet ciuis caeli, angelorum socius, thronus altissimi, in quo eum sedere delectaret, regnum quod regere desideraret, tabernaculum in quo habitare concupisceret, & instrumētum, in quo & per quod spiritualiter operari affectaret, quomodo per sanctissimam humanitatem suam operatus est. Certe si attenderemus ad quod conditi sumus, et quod facile peruenire ad hoc possemus, amor utique nos temporalia cuncta despicere, & ad aeterna faceret anhelare: & timor etiam nos horrere faceret, quoties ad terrena nos oblectamenta conuerteremus. Et tunc utique vere beata pace & ineffabili mentis tranquillitate fruermur. Quod nobis praestare dignetur pater,

L L iij filius

MARGARITAE EVANG.

filius & spiritus sanctus per pacem illam quam in cruce fecit dominus noster Iesus Christus: per que intercessionem & merita benedictæ matris eius, et omnium amicorum eius in cœlo & interra cum ipso in vno spiritu viuentium.

Conclusio libri huius. Cap. LXXIII.

OMniptens ac supergloriosissimus Deus, sine cuius gratia nil possumus, præter omnibus hoc desiderantibus, vt ex his iam dictis meliores efficiantur, & vita curent exprimere, quod didicerunt sermone, nec propria voluntati & intellectui, vel etiã literæ nudæ ab extra inhæreant, sed magis ad spiritum qui literam viuificat, ac fluentia doctrinæ suæ in nos effundit, sese introuertant. Ad quem nimirum cum abintra nos conuerterimus, plurium librorum perscrutatione opus non erit nec indigebimus. Reuera enim multiplicitas distrahit, & in omnium spiritualium hominum scriptis iuste factis reprehenditur atque notatur. Raro nanque ad simplicem æternæ veritatis lucem pertingere queunt, qui semper proprijs adinventionibus inhærent. Breuiter ergo, omnis exercitiorum multiplicitas, & quicquid de Deo ac internis exercitijs scribi potest, totum in vno obrinetur & in vno concluditur: in nuditate videlicet siue paupertate interna, in abstractione ab omnibus rebus, solius Dei in nudo animæ fundo amoroso amplexu, & in eo quod nos ipsos totos cum spiritu, anima, corpore, corde ac sensibus inamabili humanitate ipsius abscondimus, eiquo per omnia conformamus. Quisquis enim ista facta, prædicta omnia exercitia complet, & a Deo confor-

LIBER III.

confortatur. Qui vicerit, ait dominus, possidebit hæc, & ero illi Deus, & ille erit mihi filius. Quod nobis cōcedat in secula Deus benedictus, Amen.

Præfata exercitia atque materia ex spiritu sancto & propria experientia a quodam il luminato Dei amico, tradita sunt atque conscripta. Qui hæc eadem multis annis exercitauerat, & per Dei gratiam, opem, auxiliumque mirabiliter in omni virtute profecerat, prout quotidiana eius conuersatio, dum adhuc viueret, vixit autem adhuc breui, satis probabant, ex quibus liquido apparebat hominem eum secundum cor Dei fuisse, & spiritui diuino actum atque directum. Qui nihilo minus vt sermonem illum dominicum adimpleret, vbi ait: Luceat lux vestra corā hominibus, noluit exercitia ista sub modio ponere, sed super cādelabrum: & ex amoris impulsu ad vtilitatem proximorum, quā vehementissime studebat, ista manifestauit, illis nimirum consulere cupiens qui Deo adherere, & vnus cum ipso spiritus in nudo animæ fundo, iuxta proximam veritatem, effici desiderant: quatenus hinc instrui & informari possint, qualiter recto ad Deum suum itinere ambulare debeant, quod potissimum consistit in amando, resignando & patiēdo, prout liber iste manifestius docet. Et quia hæc non ex præsumptione vel proprio captu, sed, vt dictum est, ex amoris impulsu ab eo scripta sunt, studiosus lector ad apicem imitationem non venenum, sed mel colligere studeat: qui nihilo minus, si quod forte quod sibi displiceat, occurrerit, simplicitati & inscitix eorum, qui hæc transscripsere imputet.

L L iij. Enim-

MARGARITAE EVANG.

Enimvero prælatorum atque doctorum, quibus
omnipotens Deus ecclesiam suam regen-
dam commisit, ista omnia correctioni
subiacebunt; sub quorum etiam o-
bedientia vivere simul ac
mori statuimus & de-
sideramus.

Margaritæ Evangelicæ Libri
tertij Finis.